

Stichting
"Familie van Giffen"

H. van Giffen, longarts NP, Alto Vista, Dennenweg 4 C1, 3735 MR Bosch en Duin
Archief en Secretariaat

Tel.: 030-6916338
E-mail: st.fam.v.giffen@wanadoo.nl

Bosch en Duin, November 2003

Nieuwsbulletin no 10
November 2003

Lieve/beste familieleden,

Daar zijn we dan weer met een nieuw bulletin. Al weer het tiende! Het is gebleken dat het regelmatig door meerdere leden wordt gelezen. We kregen aardige reacties en vooral het verzoek er mee door te gaan. Zo'n verzoek kunnen we natuurlijk niet in de wind slaan. Hopelijk levert het voorliggende bulletin voldoende belangrijk leesmateriaal op. En voor jong en oud iets interessants.

Voorwoord Redactie.

Ook al produceert de redactie op eigen kracht voldoende copy om het bulletin te vullen, het zou erg leuk - en ook verlevendigd - kunnen zijn, als de leden ook spontaan copy zouden willen aanleveren, om zo ook aan een aantal, ons ter ore gekomen, bezwaren tegemoet te komen.

Sommigen vinden de inhoud wat "oubollig". Onderwerpen die vooral voor ouderen interessant zijn worden er vooral in behandeld. Dat kan natuurlijk ook niet anders, want de redactie bestaat uit leden van de oudere garde! Daaraan is wat te veranderen als de jongere garde copy aanlevert die hun leeftijdsgroep meer aanspreekt. Kom op jongeren, laat iets van je horen! Wees niet te bescheiden! En als iemand er iets voor zou voelen tot de redactie toe te treden, laat het weten; wij staan daar open voor.

Verder is ons ter ore gekomen dat men zich er over verbaast dat vooral aandacht wordt besteed aan personen die in de samenleving belangrijke posities hebben bekleed, respectievelijk hogere opleidingen hebben gevolgd. Dit probleem is al eens eerder door ons aangekaart. Daarom is er ook een rubriek "Beroepskeuze" geopend die enkele malen ook kon worden gevuld met leuke en interessante beschrijvingen. Graag ziet de redactie meer van dergelijke copy tegemoet. Ook hier: kom op mensen laat wat van je horen.

Familiestudie heeft te maken met geschiedschrijving. Dat heeft twee kanten. Allereerst is het kijken naar wat geweest is. In onze familie is het merkwaardige dat we vooral afkomstig zijn uit de noordelijke provincies, altijd een gebied dat zich in het bijzonder bezig hield met *agrarische werkzaamheden*. Edoch niet in onze familie, waarvan de meeste leden, al sinds het begin van de 16^e eeuw, mensen waren die zich vooral bemoeiden met het *recht*, het *bestuur* of andere (zeer) *hoog aangeschreven* vakgebieden. In de laatste eeuw is daar verandering in gekomen.

Voor de geschiedschrijving is het anderzijds belangrijk voor latere generaties, kennis te kunnen nemen van beroepen die in de hedendaagse tijd werden uitgeoefend. Daaraan kunnen onze "jongeren" een aandeel leveren! Wij kijken uit.

De volgende onderwerpen komen in deze nieuwsbrief aan de orde.

- Bestuursmededelingen
- Financiën
- Familiedag 2003 en de plannen voor een volgende familiedag
- Familieberichten
- Anecdote
- Fotogalerij
- Vraag en Antwoord
- Bijzonder Aanwinsten
- Gilde Goud- en Zilvermeden in Groningen (deel 5)

1. Bestuursmededelingen.

Het lag in de bedoeling, tijdens de Familiedag in Mei j.l., de overdracht van de functies van Voorzitter en Penningmeester te doen plaats vinden. Omdat de familiedag jammer genoeg geen doorgang heeft kunnen vinden, heeft de bestuursoverdracht en petit comité, tijdens de bestuursvergadering op 4 October, plaats gevonden. De taak van Voorzitter ligt nu in handen van **Klaas van Giffen** (Overveen) en die van Penningmeester bij het echtpaar **van den Berg-van Giffen** (Wassenaar). Wij wensen ze toe dat ze niet alléén veel plezier zullen beleven aan de daaraan verbonden bezigheden, maar ook dat ze de Stichting met leuke en inspirerende acties springlevend zullen houden.

Verder moge worden verwezen naar onderstaande onderwerpen.

2. Financiën.

Aan *David Flud van Giffen* (Hilversum) en *Arend Jan van Giffen* (St. Pancras) werd verzocht de boeken over het jaar 2002 te willen onderzoeken.

In een *schrijven* gedateerd 26 Juni 2003 hebben zij het bestuur medegedeeld dat zij de boeken hebben gecontroleerd en in orde bevonden. Geadviseerd werd de penningmeester te déchargeren. Dat advies heeft het bestuur opgevolgd en de décharge heeft op 4 October 2003 plaats gevonden.

De *kascommissie* die de boeken over het jaar 2003 gaat controleren, zal bestaan uit *David Flud van Giffen* (Hilversum) en *Cees van den Berg* (Wassenaar).

De **contributie** voor het verenigingsjaar 2004 is onveranderd vastgesteld op € 15,00 per gezin, respectievelijk per persoon voor alleenstaanden.

Een dringend verzoek wordt aan de leden gedaan de contributie voor het jaar 2004 ad € 15.00 te willen voldoen, bij voorkeur door gebruikmaking van bijgesloten acceptgirokaart. Of anders op onze postbankrekening nummer 8286076 ten name van **Stichting Familie van Giffen**

3. Familiedag Mei 2003.

Jammer, maar het kon niet anders. Op 30 April, de uiterste datum waarop opgave voor de familiedag geopend was, waren er - het bestuur meegerekend - nog slechts 32 inschrijvingen binnen gekomen! Gezien ook de financiële afspraken, gemaakt met het "Tolhuys", konden wij niet anders besluiten dan de bijeenkomst, gepland voor 24 Mei, af te gelasten. Achteraf hebben wij van verschillende mensen vernomen dat ze dat wel erg jammer hebben gevonden. Daaruit mogen wij de conclusie trekken dat er toch wel behoefte bestaat aan zo'n "gezellig samenzijn" met directe of aangetrouwde bloedverwanten.

Het bestuur heeft zich beraden over de vraag waarom zo weinig inschrijvingen zijn binnen gekomen. Een duidelijk antwoord heeft zij echter niet kunnen formuleren. Verschillende oorzaken kunnen er aan ten grondslag liggen die door een toevallige samenloop van omstandigheden tot het geringe aantal aanmeldingen kan hebben geleid.

Hoe dat ook zij, het bestuur heeft besloten:

- a. In het jaar 2004 wederom een **familiedag** te organiseren. In principe ligt het in de bedoeling dit te doen plaats vinden op **13 November** van dat jaar; en weer in het centrum van het land.
- b. Bij het Bulletin, dat rond Maart van dat jaar, zal verschijnen, een inschrijfformulier bij te sluiten en in September een herinnering rond te sturen.

Hopelijk zullen deze maatregelen in de hand werken dat het gestelde doel wordt bereikt: **een grote opkomst!**

4. Familieberichten.

Onderscheidingen:

Op 14 Mei 2003 is aan **Jet Wegener Sleeswijk-van Waning** (de echtgenote van Rienk Wegener Sleeswijk) de eer te beurt gevallen, door de Commissaris van de Koningin uit Friesland de versierselen opgespeld te krijgen behorend bij de onderscheiding tot **Ridder in de Orde van Oranje Nassau**. Dit als blijk voor de grote verdiensten in en voor het vrijwilligerswerk in Nederland (zoals o.a. voor Tesselschade/Arbeid Adelt en de UVV, afdeling Groningen/Friesland).

Huwelijken:

Op 15 Maart 2003 zijn getrouwd in Nieuw Zeeland (Oakura) **Ronald Tuhoe Te Ua** (*01-02-1964, de zoon van Elly Nieuwmeijer) en **Katherine Small** (*24-12-1966).

David Flud (Flud) **van Giffen** (*18-09-1940) is op 21 Maart 2003 in Baarn in de echt verbonden met **Cornelia Segerina** (Corrie) **Huls** (*10-02-1952).

Elly Davida Mirakara (Davida) **de Jong** (*12-08-1960, dochter van Inge van Giffen en Pier Jurre de Jong) is op 23 Maart 2003

getrouwd met **Abhinay Yayant (Abhi) Diwale** (*09-04-1971 in India).

Cornelis (Cor) Nieuwmeijer (*06-06-1932, zoon van Aaltje van Giffen en Cornelis Jacobus Nieuwmeijer) is in **Wieringerwaard** op **2 Mei 2003** in het huwelijk getreden met **Trudy Huls**.
(zie foto).

John van Giffen (*29-09-1934 in NOI) heeft zijn eerste vrouw, **Adriana Johanna (Adri) de Zwart**, waarvan hij eerder gescheiden was, op **8 Juli 2003** voor de tweede maal het "ja-woord" gegeven.

Geboorten:

In **Mei 2003** is in Australië geboren **Alysia van Giffen**. Ze is de dochter van **Lars John van Giffen** (een zoon van John van Giffen en **Adri de Zwart**) en ? **Bronwijn**.

Maarten Muntinga (de zoon van **Foekje van Giffen** uit Baarn) en zijn vrouw **Nina van der Hoeven** werden op **13 October 2003** verblijd met de geboorte van een dochter die de namen **Esmée (Anna Ibolya)** kreeg.

Feestelijke Verbintenissen:

Het gouden huwelijksfeest kan in het komende jaar (**2004**) worden gevierd door **Idskje Nieuwmeijer** (de dochter van **Aafje van Giffen** en **Cornelis Jacobus Nieuwmeijer**) en **Johannes Rudolf Reignier**, woonachtig in Nieuw Zeeland.

Elisabeth Maria Johanna van Giffen (dochter van **Ate van Giffen** en **Ton van Riessen**) hoopt op **12 Februari 2004** met haar man, **Arije Mazar** en de kinderen het zilveren huwelijksfeest te kunnen vieren.

Verjaardagen:

Negentig jaar hoopt **Maria (Ria) van Giffen-van den Heuvel** (de echtgenote van **Jan van Giffen**), wonend in Aerdenhout, op **18 Maart 2004** te worden!

Cootje (Jacoba Johanna) Bok-van Giffen, wonend in Baarn, hoopt vijf en tachtig jaar te worden op **1 Januari 2004**.

Tachtig jaar oud worden, dat is wat wij de volgende familieleden toewensen:

Willem (Hendrik Willem Balthazar) Croiset van Uchelen, wonend in den Haag (zomers) of in Houston (USA), op **30 Januari 2004**.

Kitty (Kitty) Hermina Takens-Stroink (eerder weduwe van **Ab van Giffen**), wonend in Groningen, op **16 October 2004**.

Inge (Ingeborg Marie) Sijtsema-van Giffen, wonend in Zoetermeer, op **23 December 2004**.

Viif en Zeventig jaar hopen te worden:

Els (Cornelia Anna Elisabeth) **Zollikofer-Wegener Sleeswijk** (de oudste dochter van Cornelia Hendrika van Giffen), wonend in Zürich, op **21 Juli 2004**.

Ingrid (Ingrid Elisa) **de Jong-van Giffen**, wonend in Soest, op **25 November 2004**.

Zeventig jaar denken te worden:

Felix Wartenweiler (de echtgenoot van Janneke Wegener Sleeswijk), wonend in Schaffhausen, op **10 Januari 2004**.

Janneke Wartenweiler-Wegener Sleeswijk de jongste dochter van Cornelia Hendrika van Giffen en Willem Wegener Sleeswijk), wonend in Schaffhausen, op **23 Mei 2004**.

John van Giffen, sinds kort wonend in Australië, op **29 September 2004**.

Lijsbeth (Elisabeth) **Croiset van Uchelen-Brouwer**, (de echtgenote van Beitj Croiset van Uchelen, zoon van Anna van Giffen), wonend in den Haag, op **13 October 2004**.

Vijf en Zestig jaar worden is gepland voor:

Jackey (Jacoba) **van Giffen-van den Akker** (echtgenote van Rudi van Giffen), wonend in Limoux (Frankrijk), op **23 Juli 2004**

Coos (Jacobus Adrianus IJsbrand) **van Giffen** zoon van Klaas van Giffen en Miep Visser), wonend in Harlingen, op **27 Juli 2004**.

Wij verwachten dat **Zestig** jaar zullen worden:

Cobi (Jacoba Cornelia) **van den Berg-van Giffen** (dochter van Arend van Giffen en Anna van Dorssen), wonend in Wassenaar, op **11 September 2004**.

Arije Mazor (de man van Elisabeth M.J. van Giffen), wonend in Israëel, op **25 September 2004**

Kathy (Katherine Jane) **Lockridge-van Giffen**, wonend in Irvine, CA (USA) op **14 October 2004**.

Vijftig jaar worden - en dus Sarah of Abraham in de ogen kijken - dat hopen te doen:

Hennij (Hinke Aaltje) **van Giffen-Lolkema**, (de echtgenote van Arend Jan van Giffen), wonend bij Alkmaar, op **27 Januari 2004**.

Op **8 Maart 2004** gaat dat doen **Reneé** (Alexandra Renée Maria) van Giffen-Messing (de echtgenote van Dave van Giffen), wonend Nieuw Loosdrecht.

Marlies Höke-van Hamel (dochter van Ankie van Hamel-van Giffen en Hugo van Hamel), wonend in den Haag, op **27 Maart 2004**.

Tjeerk Errit Sijtsema (de zoon van Inge Sijtsema-van Giffen) op **17 Mei 2004**.

Erik Martijn Rutgers (de echtgenoot van Willemien Francijn van Giffen) denkt dat te doen op **20 Juli 2004**

Sieb (Sijbrand Louis) **Kroeske** (getrouwd geweest met Marijke van Giffen, dochter van David en Noek van Giffen-Dijkstra) op **4 September 2004**.

Jim Sterke (echtgenoot van Dieuwke Aly Sijtsema, wonend in Rijswijk) op **31 October 2004**.

Eén en Twintig jaar en dus meerderjarig zal worden:

Andries Johannes van Giffen (zoon van Reitze van Giffen en Gusta van der Haar) op **13 April 2004**.

Examens/werkzaamheden:

In het vorige **Bulletin** is vermeld dat **Maria Mirte Kramer** in Delft zou zijn afgestudeerd. Dit blijkt een vergissing te zijn geweest.

Wel heeft in **November 2002** haar studie **Politieke Wetenschappen** aan de Universiteit van Amsterdam met goed gevolg **afgerond**, het andere kleinkind van Ria van Giffen-van den Heuvel, **Ingeborg Bijster**. Zij werkt nu bij **X-S2** en bevindt zich September 2003 in Bosnië (**Imagine your Culture Foundation**).

Mariek Bijster, de tweede dochter van Idsk Bijster-van Giffen, zal binnenkort haar **HBO-kunstvakopleiding (richting fotografie)** bij Minerva in Groningen afronden.

Idskje Bijster-van Giffen (de dochter van Ria van Giffen-v.d. Heuvel) werkt sinds 1992 als zelfstandig ondernemer van **B-FREE/agency** wat een bemiddelingsbureau is voor "boeren(vak)huizen, boerderijen en bungalows" in Friesland. Zie verder de website: www.B-FREE.nl.

Ole Beister, de echtgenoot van Idskje van Giffen, heeft sinds 2000 een eigen bedrijf, **Babel** genaamd, in Utrecht gevestigd. **Babel** is een taleninstituut dat taaltrainingen organiseert voor het bedrijfsleven en overheden. Daarnaast verzorgt **Babel** ook vertalingen.

Meer informatie over **Babel** is te vinden op de website: www.babel.nl.

Adreswijzigingen.

Marijke Peter Gallas-van Giffen woont **Filips de Goedelaan 11, 5583 XB Waalre**, telefoon: 040-2216497.

Reitze Willem van Giffen en **Marion van Tomputte Alink** wonen in **Amsterdam, 1082 TV, Cracke-state 23**, tel.: 020-

Rienk Wegener Sleeswijk en **Jet Wegener Sleeswijk-van Waning**, wonend in **Leeuwarden**, hebben het volgende e-mailadres: renj.wegenersleeswijk@planet.nl en het faxadres: 058-2998480.

John van Giffen is na zijn huwelijk met **Adri de Zwart**, met ingang van 1 September verhuisd naar **30 Hooper Grove Mnt Martha, 3934 Victoria, Australië**. Zijn e-mailadres daar luidt: welsby4@bigpond.com.au

Maarten Muntinga (zoon van Foekje van Giffen uit Baarn) woont sinds enigetijd op de **Durgerdammerdijk 153, in 1026 CJ Durgerdam**, tel.: 020-4703686.

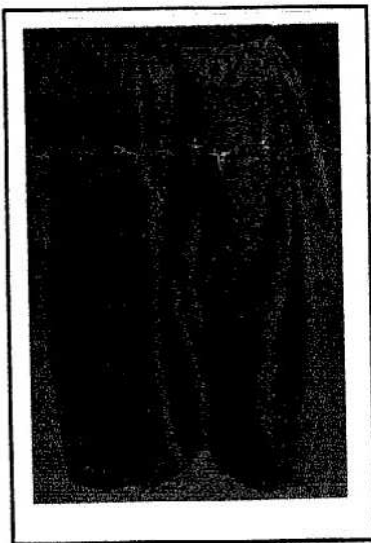
Het e-mailadres van het gezin **A.E. van Giffen-Stel** in Ulvenhout luidt: a.giffen@westbrabant.nl

5. Anecdote

Het Prekenarchief van een stokoude predikant.

Één van de opmerkelijke figuren uit onze familie is ongetwijfeld ds **Lambertus van Giffen** (geboren 19-07-1807 en overleden 20-09-1898). Hij werd op 22-jarige leeftijd beroepen in Wijckel. Daar heeft hij 55 jaar als predikant gefunctioneerd. Hij heeft daar geen gemakkelijke tijd gehad. Het is eigenlijk verwonderlijk dat deze man met zijn liberale denkbeelden m.b.t. het uitdragen van het christelijke geloof, het er zo lang heeft uitgehouden. De conflicten met, met name, de kerkenraad zijn er legio geweest. Uiteindelijk leidde dit er toch toe dat hij op 77-jarige leeftijd een beroep in Feerwerd (Groningen, vlak bij Ezinge) aanvaarde, waar hij uiteindelijk nog 15 jaar in de dienst voorging. En nu de anecdote. Het verhaal gaat dat hij de laatste jaren nooit meer een preek zelf schreef, maar dat zijn veel jongere vrouw (zij was destijds een catechisante van hem(!), wat natuurlijk ook niet goed viel) wekelijks een passende preek uit de verzameling uitzocht.

Het "lul-lappien" van een onbekende ongelukkige.

Onder dit hoofd werd op 4 Juli 2003 in het Dagblad van het Noorden het volgende verhaal (kort weergegeven) gepubliceerd. In de zomer van dit jaar stelden het **Drents en Groninger Museum** objecten uit de depots ten toon. Één van die objecten was de kleding van een veenlijk uit Wijster. Of het een vreemde of een autochtone Drent is geweest zal nooit meer te achterhalen zijn. Wel weten we dat hij rond 1590 niet ver van Wijster in een kuil werd gegooid, te samen met drie andere ongelukkigen. Daar bleven ze eeuwen rusten in het zuurstofloze veen wat hen voor bederf behoedde. Eerst in 1901 werden ze door turfgravers opgedolven. De kledij van één van de mannen - op het eerste oog schamele lappen - werd apart gehouden. En zo bezit

het Drents Museum de oudste, bewaard gebleven, kledings-stukken van iemand uit het gewone volk van Nederland.

Dankzij een textielhistorisch onderzoek door een Nederlandse top-deskundige, weten we nu dat een klein, los lapje van dezelfde stof waarvan de broek is gemaakt, alléén maar een *braguet* kan zijn, een *Lul-lappien* op z'n Drents, een ruim bemeten soort gulp die je kon opvullen met een opgerolde lap of een dot hooi. Het was mode in die tijd dat mannen hun mannelijkheid accentueerden met een uitstulping op het broeksfront.

De oorspronkelijke stof werd aan het Drents Museum geschonken. De vermaarde archeoloog *Prof. Dr. A.E. van Giffen*, die veel te vertellen had in het Museum, heeft zijn vrouw gevraagd de losse stukken aan elkaar te naaien. Mevrouw van Giffen heeft zich keurig van deze echtelijke opdracht gekweten, met grote steken

in een afwijkende kleur, zodat je meteen kunt traceren wat er 8.
gebeurd is.

6. Fotogalerij

De hier naast afgebeelde foto is genomen op het Ranaumeer in Zuid-Sumatra in Juni 1923. Door het gezin van Hans Johan van Giffen en Corrie van Giffen-Kater, die in die tijd woonde in Palembang, niet ver van het Ranaumeer gelegen, in de delta van de Djambi-rivier. Er werd vakantie gevierd in dit prachtige gebied in ons voormalig Nederlands Oost Indië. Er staan op de foto afgebeeld, van links naar rechts, "Hansje (3 jaar), zijn moeder Corrie, vader Hans en de oudste dochter Corrie (24 jaar). Vader Hans werkte in Palembang in het Militair Hospitaal als apotheker.

7. Vraag en Antwoord

Van Jan Winkler Prins uit Assen kregen wij de volgende vraag toegestuurd. In het **Nieuwsblad van het Noorden** had hij een artikel gelezen over de fabriek **Brocades & Stheeman** in Meppel, waar men, sinds 1854, farmaceutische producten fabriceerde. Dit artikel riep bij hem de volgende vraag op. Letterlijk schrijft hij daarover: "Mijn moeder, Jacoba van Giffen, geboren 02-10-1892 en overleden 27-11-1988, hoorde ik wel eens spreken over de familie Stheeman in Meppel. Zou er een familierelatie zijn, dan is dit stukje mogelijk aardige informatie".

Met name de vraagstelling of er sprake zou kunnen zijn van een familierelatie, prikkelde de genealogische belangstelling.

In ons familiebestand bleek de naam Stheeman één maal voor te komen. Het gaat daarbij om *Ida Stheeman*, geboren 31-03-1842 in Scheemda en overleden 30-07-1897 in Groningen. Zij was de tweede echtgenote van *Omius van Slooten*, geboren 01-11-1821 in Dokkum. Hij - deze Omius - was de zoon van *Adrianus van Slooten* (geboren 07-07-1787 te Dokkum en overleden 07-12-1867, eveneens te Dokkum) en *Henrika Catharina van Giffen* (geboren 29-01-1794 in Vries - waar haar vader, ds. Omius van Giffen, predikant was - en overleden 28-09-1843 in Dokkum). Dit gegeven leidt dus wel naar de familie van Giffen, (nog) niet naar het geslacht Stheeman.

Verder spitten in de *Groningerarchieven* bracht twee interessante zaken aan het licht. Allereerst bleek er voor Jan Winkler Prins een duidelijke relatie te achterhalen te zijn en in de tweede plaats werd ook duidelijk waar de, toch wat merkwaardige, combinatie van voornamen "Albert Egges" vandaan is gekomen.

Allereerst moeten we terug naar Scheemda. Zoals hier boven al is aangegeven is het de geboorteplaats van *Ida Stheeman*. Zij

blijkt een nazaat uit de koopmansfamilie Stheeman te zijn, die in de 17^e eeuw woonachtig was in het Duitse Aurich en via Leer in Sappemeer terecht is gekomen. In 1714 trouwde **Hermannes Stheeman** - die een bierbrouwerij runde - (geboren in 1692 en jong overleden op 09-11-1719) met **Elcke Sijpkens**. Ook al zijn ze maar vijf jaar getrouwd geweest, uit dit huwelijk zijn wel vier kinderen geboren. Drie daarvan zijn jong overleden. Slechts de oudste, **Sipko** (geboren 24-09-1716) bleef in leven en vestigde zich later als "weddeman" van de rechtstoel Midwolda in Scheemda. Sipko is drie maal getrouwd geweest. De eerste keer met **Henderika Hillebrands** op 5 Maart 1740, maar zij overleed al een 1½ maand later, op 18 April van hetzelfde jaar. Vervolgens trouwde hij op 5 April 1744 met **Hayke Egges** (die overleed op 25 April 1752) uit Scheemda. Voor de derde keer trouwde hij op 20 Februari 1767 met **Anna Eerlich**. Alleen uit zijn tweede huwelijk, met Hayke Egges, kreeg Sipko kinderen. Het derde kind kreeg behalve de voornaam **Albert**, als tweede naam de achternaam van zijn moeder, **Egges**, mee. Dit is de eerste keer dat deze combinatie van voornamen in deze familie voorkomt, maar het zal niet de laatste keer zijn, zoals uit de latere gegevens is gebleken. Deze **Albert Egges Stheeman** (geboren op 6 Januari 1748 en overleden op 1 December 1829) is getrouwd op 7 November 1775 met **Tjaatjen Evers** (geboren ? en overleden op 11 Februari 1803). Hij, Albert Egges, liet zijn sporen in Scheemda na; hij was daar niet alleen koopman en weddeman, maar ook opperman van het "Diepwalster Gilde". Ook was hij in 1802 oprichter van de steenfabriek in Scheemderzwaag.

Bij **Taatjen** kreeg **Albert Egges** zes kinderen. De oudste **Ubbo Evers** (ook hij heeft dus als tweede voornaam de achternaam "Evers" van zijn moeder mee gekregen) was voor Scheemda bestuurlijk een zeer belangrijk man. Een andere zoon **Sipko Stheeman** (geboren 12-01-1782 en overleden 23 November 1837) is getrouwd met **Titia Post** (geboren 16-10-1784 en overleden 08-04-1879). Dit echtpaar heeft een zoon gekregen met de naam **Eisso Post Stheeman** (geboren 14-08-1827 en overleden 13-02-1908). Deze **Eisso** was apotheker in Meppel en mogelijk de grondlegger van de farmaceutische fabriek **Brocades & Stheeman**. Hij was getrouwd met **Jentje ten Brink** (geboren 22-11-1831 en overleden 02-02-1887). Hun zoon, **Sipko Stheeman** (geboren 17-05-1885 en overleden 28-02-1924) is op 10-11-1880 getrouwd met **Jacoba Aurelia Smid** (geboren 21-03-1859 en overleden 02-02-1942). Hij was, evenals zijn vader, apotheker in Meppel, maar ook directeur van de NV Kon. Farmaceutische Fabriek v/h Brocades & Stheeman. De zoon van dit laatste echtpaar, **Eisso Pieter Stheeman** (geboren 29-12-1881 en overleden 08-11-1918), getrouwd op 06-06-1906 met **Antje Reitsma** (geboren 11-08-1878 en overleden ?), was apotheker te Meppel en evenals zijn vader tevens directeur van Brocades & Steeman.

De historische band van de Scheemdasche familie Stheeman met de farmaceutische Fabriek Brocades & Stheeman is - op basis van het bovenstaande - wel duidelijk!

Met betrekking tot de vraag of er ook een familierelatie zou bestaan tussen de families **Stheeman** en **van Giffen**, is interessant het huwelijk tussen **Sipko Stheeman** en **Titia Post**.

De relatie tussen de families Post en Stheeman is hiermede dus duidelijk aangegeven. En deze lijn is door te trekken naar de familie van Giffen. En meer in het bijzonder naar Jan Winkler Prins. De moeder van Jan Winkler Prins, **Cootje (Jacoba) van Giffen** was de dochter niet alleen van ds **Jan van Giffen** maar ook van **Hendrika Post**. De vader van deze Hendrika droeg de naam **Albert Egges Post** en zijn moeder, getrouwd met **Hendrikus Post**, droeg de naam **Berendina Catharina Stheeman**. Dat de moeder van Jan Winkler Prins naar een **tante Stheeman** verwijst is dus zeer begrijpelijk. Maar ook is nu duidelijk waar de oorsprong van de voornamen van **Prof. Dr. Albert Egges van Giffen** gezocht moet worden.

En zo is de cirkel rond: beide vragen van Jan Winkler Prins kunnen bevestigend worden beantwoord.

N.B.

Een "weddeman" of "wedman" was de gerechtsdienaar die de dagvaardingen uitbracht, zorgde voor de ten uitvoerlegging van de vonnissen en openbare verkopen van vee, roerende goederen en veldgewassen deed.

8. Bijzondere Aanwinsten

Klaas van Giffen (Overveen) heeft in zijn vakantie het Noorden van Groningen bezocht. In het onderstaande een beschrijving van zijn belevenissen.

"Ik heb in mijn vakantie, met mijn zoon Jente, een heerlijk dagje in Groningen doorgebracht; we brachten een bezoek aan de "wierde" (terp) van Ezinge, want ik wilde het daar gewoon wel eens zien. Een leuk dorp in een mooi stuk van Nederland. En eenmaal aangekomen bij de kerk van Ezinge, bekeken we samen de opgravingslocatie. Ik raakte onder de indruk van deze grootste terp van Nederland en we raakten al vlug in gesprek met de Ezingers Helmholtz en Jans van Dijk. De laatste functioneert met zijn 80 jaar ongevraagd als pratend gids. Hij heeft als kind de opgravingen meegemaakt en hij weet van geen ophouden in zijn, bijna onverstaanbaar, Gronings dialect.

Opmerkelijk was, dat de middeleeuwse kerk van Ezinge in 1953 een dringende restauratie heeft moeten ondergaan, mede als gevolg van de opgravingen in 1931, waardoor verzakkingen waren opgetreden. De raamindelingen zijn daarbij ingrijpend veranderd, maar we konden de fotolocaties uit het boekje nog goed terugvinden.

Later sprak ik nog met Jan Delvigne, de schrijver van het boekje uit 1982, over de opgravingen. In 1991 is er een gewijzigde herdruk van verschenen onder de naam "De Wierde van Ezinge op de schop". Delvigne is 59 jaar en als bodemdeskundige werkzaam bij de RUG (Rijks Universiteit Groningen) en hij is ook secretaris van de "Streekhistorische Vereniging" en tevens oprichter van het "Opgravingsmuseum" in Ezinge in 1988. Op mijn vraag of er nog boekjes te krijgen waren, zei hij dat er nog voorraad was en dat ze € 7,95 kosten. Hij herinnerde zich nog dat er bij de heruitgave van het boekje twee familieleden van Albert Egges aanwezig waren: dochter Tine van Giffen en een heer Zweers".

Voor alle duidelijkheid: bestellingen van het boekje kunnen worden gedaan bij de Heer J. Delvigne, Nieuwe Streek 91, 9691 AC Ezinge, tel 059-4621723, e-mail j.j.delvigne@biol.rug.nl.

Winter Workshops Diever 2003-2004

Tineke Zweers organiseert ook dit jaar weer workshops, in de winter 2003/2004, te beginnen op 7 November van dit jaar en eindigend op 18 April 2004.

Hebt U belangstelling, vraag dan naar het programmaboekje (waarvan de voorpagina op de achterkant van deze Nieuwsbrief staat afgedrukt) aan Tineke, Westeres 4, 7181 BC Diever.

9.

Gilde Goud- en Zilversmeden in Groningen **Deel 5: Situatie na 1795**

A. De Franse Periode

Zoals reeds in het vorig Bulletin is aangegeven zullen we ons nu bezig houden met de ontwikkelingen in het goud- en zilversmeden vak, na 1795.

1795 Is het jaar van de inval van de Franse troepen. Ook in Groningen was lang niet iedereen daar gelukkig mee. Burgemeesters en Raad van de stad trachtten de Spanjaarden buiten de stad te houden door het hakken van bijten in het ijs van de stadsgrachten. De Franse revolutie was echter niet tegen te houden. Op 23 Januari ging de stadsregering om en op 19 Februari dansten de Franse militairen en de Groningse burgers de *carmangole* rond de vrijheidsboom op de Grote Markt!

De Franse leus "vrijheid, gelijkheid en broederschap" verdroeg zich echter niet met de scherp omschreven regels van de Gildewezen. De proef op de soms werd genomen toen het gilde het proefstuk van Hindrik Pieter Kremer afkeurde, deze daartegen in beroep ging bij het nieuwe stadsbestuur (municipaliteit), in het gelijk werd gesteld, de verplichting tot toelating volgde en hij geen 310, doch slechts 110 gulden behoefde te betalen. Niet tegenstaande dat was de macht van het gilde echter nog niet gebroken.

De opheffing van alle Nederlandse gilden volgde in 1798 en werd in Groningen geëffectueerd op 6 November 1798. Daardoor konden men zich vrijelijk vestigen als zilversmid: *"waardoor vele onbekwame of tenminste half bekwame meesters zich aanmelden, met gevolg dat geen baas meer meester is over zijn knechten, maar in tegendeel de laatsten aan de eersten de wet stellen"* (1803).

Wel werd een nieuw proefstuk ingesteld waarin hamerwerk, monteren, drijven en graveren was verwerkt. In plaats van het oude proefstuk van 1630, een credens, werd nu een theepot "de smaak van de tijd" gevraagd. De overeenkomst van de nieuwe bepalingen met de oude was zo groot dat de voormalige gildeleden in ernst meenden dat het gilde opnieuw was opgericht.

Echter al in 1807 werd er vanuit den Haag een centrale regeling voor het keuren van zilver en goud ingevoerd en werden alle vroegere keurkamers opgeheven en vervangen en voor het hele departement Groningen twee nieuwe keurkamers ingesteld. Voor het hele land werden gelijke jaarletters ingesteld en voor elke keurkamer een eigen merk; voor Groningen in staand ovaal een dwarsbalk (ontleend aan het Groningse wapen), Winschoten in staand ovaal een Wassenaar.

De keurkamers kregen ook een eigen zegelstempel voor officiële stukken. Alle oude keurtekens, merken, stempels, platen en

boeken, met een behoorlijke lijst en inventaris werden aan de stadsregering overgedragen om - zoals uit een brief van de landdrost, gedateerd 23 Juni 1807, wordt vermeld - "soigneuselijk te custodiëren, in afwachting van nadere orders hieromtrent". Uit die nadere orders bleek dat: alle keurtekens, merken en stempels waren vernietigd en onbruikbaar waren gemaakt. De inscriptie platen ondergingen hetzelfde lot.

De wijzigingen verliepen in Winschoten aanvankelijk moeizaam en gingen gepaard met veel ellende. In Groningen verliep de zaak veel rustiger. Daarvoor waren twee redenen aan te geven. In de eerste plaats de eeuwenoude discipline op het gebied van keuren, maar ook dat één van de negen aangestelde keurmeesters een bijzonder administratieve gave had (en dat was *Hendrik Willen van Giffen*).

Maar zelfs onze naamgenoot - en zeer gezien bestuurder - in Groningen, ging ook de fout in, wat moge blijken uit het volgende. Voor de nieuw op te richten keurkamer werd een lokaliteit gezocht. Het Groningse gilde had nooit - anders dan in andere steden - een eigen gebouw of keurkamer bezeten. Aanvankelijk kreeg men tijdelijk onderdak in het stadhuis. Het *Franse Bureau de Garantie* huurde een ruimte waar het eind 1813, wegens wanbetaling van de huur, uit werd gezet. Vervolgens vestigde de Groningse keurkamer zich op de bovenste verdieping in het *Provinciaal Collectehuis* aan de grote Markt, het gebouw dat aan deze late bestemming zijn, ook nu nog gebruikelijke, naam ontleent: "*Het Goudkantoor*".

Tussen 1807 en 1812 keurde men in Groningen geheel volgens de eisen van het Koninkrijk Holland. De keurkamers beschikten over lijsten van alle toen werkzame meesters. Een lijst, het Franse Stamboek geheten, bevatte alle namen van meesters werkend in Groningen-stad en -land. Deze lijst is verloren geraakt, of meegenomen naar Parijs, bij het vertrek van de Fransen uit ons land.

De Gilde van de goud- en zilversmeden bezat een aantal gemeenschappelijke eigendommen. Die schatten bestonden uit oude meesterstukken, uit zilveren en tinnen drinkbekers en schenkkannen, een "ambtschale", Troyse en Keulse gewichten "mit custodiën (étui), gilde rollen en andere perkamenten en papieren betreffende het gilde, een regiments- of "oldermansstaf" met zilveren banden, zilveren en "messingen" gildebussen (vermoedelijk armen- of kerkebussen), een "koeltunne" of koelvat, een verguld messing keten en andere zaken. Verder waren er een paar "doodsbarven" en doodskleden, want de gildebroeders droegen elkaar ten grave, aan welke laatste eerbewijzing men zich alléén kon onttrekken tegen betaling van een boete. Verder bezat men sinds 1686 een "cretsmolen", een houten bus waarin kwik. Deze molen gebruikte men voor het

oppoetsen en bewerken (het "cretsen") van goud of zilver. Op aanvraag kon men deze molen van den olderman te leen krijgen. Daar kwam in de 18e eeuw nog een gemeenschappelijke vijzel, een ijzeren retort, een koperen zeef, een aantal gouden en zilveren keurnaalden bij, terwijl het aantal gildenstaven en bekers was uitgebreid. Vermoedelijk heeft op al die voorwerpen het wapen of embleem van het gilde gepronkt. Dit wapen bestond uit een bokaal of credents waarboven twee gekruiste hazenpoten (hazenpoten werden gebruikt bij het opwerken van het zilver).

De vraag is wat is er met al deze bezittingen gebeurd na het opheffen van het gildewezen? Zeker weten doen we dat niet, maar vermoedelijk is een aantal op gezag van het besluit van B. en W. van 18 Januari 1836 aan de stad Groningen gekomen en hebben ze een veilig onderdak gekregen in het Museum. De boeken en papieren zijn naar het archief der stad over gebracht. Daardoor zijn wij in het bezit van lijsten met de namen van allen die sedert 1554 als meesters, gezel of leerjongen in het gilde zijn ingeschreven.

B. De periode na 1813

De goudsmid die verwacht zou hebben dat de toestand van vóór. 1795 zou terug keren, kwam na 1813 bedrogen uit. De goudsmid uit de gildentijd die in zijn werkplaats zat, meestal werkte op bestelling en in de eerste plaats zijn eigen producten verkocht, maakte plaats voor de goudsmid die te maken kreeg met vrije concurrentie zonder belemmerende stadsgrenzen. Er ontstaat in- en uitvoer naar - en van - andere delen van het land, de industrialisatie van bepaalde producten (vorken en lepels bij voorbeeld), specialisatie (tasbeugels, loderein-doozjes e.d.) doet zijn intree en de meester wordt verdreven naar zijn werkplaats terwijl de winkel kan worden gerund door een leek. Het aantal werkers in draad- en cantillewerk en de reparateurs nemen toe ten koste van de allround goudsmid!

Gelukkig behield men meesters die boven het gemiddelde niveau bleven produceren, zoals o.a. *Hendrik Willen van Giffen* en zijn schoonzoon *Nanno Folmer*.

Uit cijfers blijkt dat de afbraak van het ambtelijke bedrijf, in het hele land, zeer snel is gegaan. De eigenlijke productie is terug geweken naar enige gespecialiseerde kleinbedrijven, zoals in Friesland en Schoonhoven en fabrieken als in Zoetermeer. Hoe droef ook, gesteld kan worden dat Groningen als zelfstandig centrum van goud- en zilversmidkunst heeft opgehouden te bestaan!

(gegevens uit a.Groninger Keur en Zilverwerk; b.Gilde der Goud- en Zilvesmeden te Groningen; Mr. J.A. Feith, 1895)

In de volgende Nieuwsbrief (Nr. 11) zullen we - naast de gebruikelijke rubrieken - het onderwerp "Gilde Goud- en Zilversmeden Groningen" met deel 6. afsluiten.

Graag ontvangen we aardige voorvallen voor het onderwerp "Anecdotes", "Beroepskeuze" en aardige foto's.
Wie beschrijft een aardige werk- of opleidings/stage ervaring?

De redactie hoopt iets van U te mogen vernemen.

De redactie:
Hans van Giffen, Klaas van Giffen
Matthijs van Giffen

Tineke Zweers-van Giffen geeft ook in de winter 2003-2004 weer Workshops onder het motto "Recreatief en Creatief".

Inlichtingen kan men bij haar verkrijgen:

- telefonisch 0521-590916
- fax 0521-590614
- e-mail g.a.zweers@planet.nl
- internet www.heezeberg-recreACTIEF.nl

Winter Workshops Diever november - april Recreatief en Creatief

Wat er kan:

Textielbewerken
Keramische vormen maken
Schilderen
Werken met hout
Porselein beschilderen
Tuindecoraties beschilderen
Breien met de breimachine

Maken van:

Zonnelind poppen
Tegeltableau's met glazuur
Kleding, net even anders
Gebelsteen uit kiel
Patchwork
Objecten van vilt
Aquarellen en olieverf schilderijen
Kaarsen
Speelgoed, Kerstversiering
Keramik uit gipsmallen

Programma en
Informatie:

Tineke Zweers-van Giffen
Westree 4
7981 BC Diever

tel : 0521-590916
fax : 0521-590614
e-mail:
g.a.zweers@planet.nl
www.heezeberg-recreACTIEF.nl

Actief en
creatief bezig
zijn met hoofd
en handen van
maandag t/m
woensdag of
vrijdag t/m
zondag tijdens
één-twee- of
drie daagse
workshops op
het landgoed
de Heezeberg
en in plaatselijke
ateliers te
Diever (Dr.)